

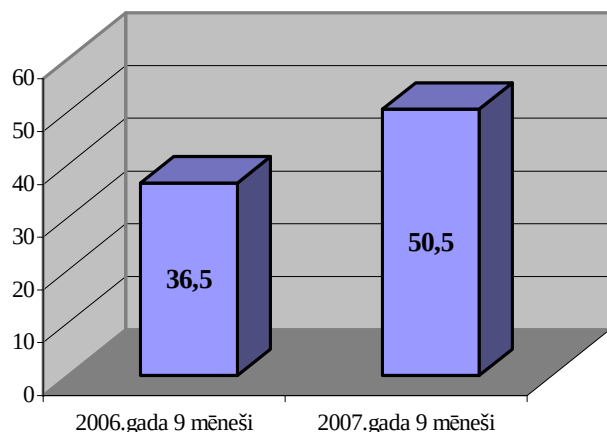
TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU APRITE 2007.gada 9 mēnešos

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

2007.gadā par tabakas izstrādājumiem **plānots iekasēt** akcīzes nodokli **Ls 64,65 milj.** apmērā, kas ir par 12,4% vairāk kā 2006. gada faktiskie nodokļa ieņēmumi.

Sākotnēji nodokļa ieņēmumu plāns (Ls 61,65 milj.) šim gadam tika sastādīts, ņemot vērā kārtējo likumā noteikto akcīzes nodokļa likmes cigaretēm paaugstināšanu ar šī gada 1.janvāri un 1.jūliju. Oktobrī plāns tika paaugstināts vēl par 3 miljoniem latu, ņemot vērā aizvien pieaugošo cigarešu patēriņa kāpumu un veiksmīgo nodokļa administrācijas darbu.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi (milj. Ls) 1.attēls

2007.gada 9 mēnešos iekasētie **Ls 50,5 milj.** sastāda 78% no visa gada plāna, un ir par Ls 13,98 milj. jeb par 38% vairāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā iekasētais akcīzes nodoklis par tabakas izstrādājumiem.

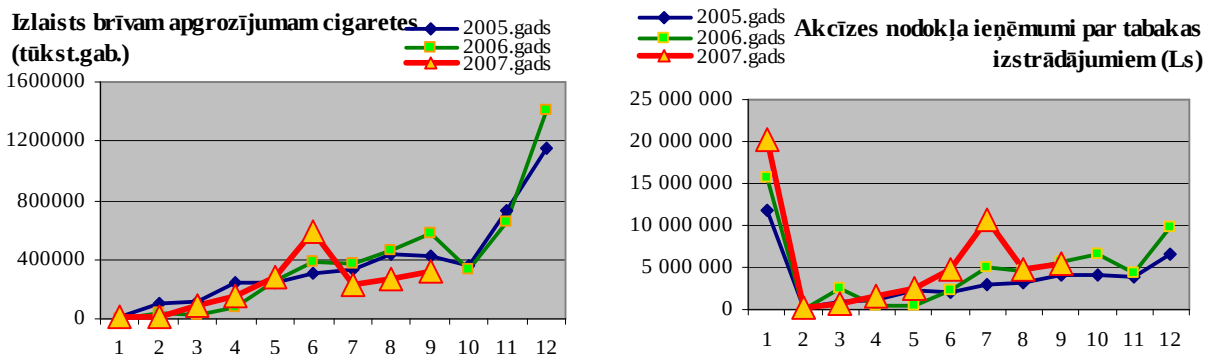
Akcīzes nodokļa ieņēmumi mēnešu griezumā (skat. 2.attēlu) lielā mērā atkarīgi no valstī īstenotā akcīzes nodokļa likmju palielinājuma plāna (skat. tabulu) ar mērķi 2009.gadā sasniegt ES noteikto minimālo likmi.

Izmaiņas akcīzes nodokļa likmēs par tabakas izstrādājumiem

Tabakas izstrādājumu veids	2006.gada 1.janvāris	2007.gada 1.janvāris	2007.gada 1.jūlijs	2008.gada 1.janvāris	2009.gada 1.janvāris
Cigaretēm (Ls par 1000 cigaretēm)	7,6+14,8%*	8,4+19,2%*	10+25%*	17,8+32,2%*	22,5+34,5%*
Cigāri un cigarillas (Ls par 1000 gab.)	11	11	11	11	11
Smēķējamai tabakai (Ls/1kg): Smalki sagrieztai tabakai cigarešu uztīšanai	21	23	23	23	23
Citai smēķējamai tabakai	14	14	14	14	14

* procenti no maksimālās mazumtirdzniecības cenas

Pēdējos gados kopš nodokļa likmes pakāpeniskā palielinājuma plāna ieviešanas likumdošanā, cigarešu aprites un līdz ar to arī akcīzes nodokļa ieņēmumu jomā bija vērojama situācija, kad cigarešu aprites rādītāji būtiski izmainās pirms un pēc likmes paaugstināšanas brīža (skat 2.attēlu) – pirms likmes paaugstināšanas brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā tiek izlaists cigarešu apjoms 4 līdz 5 mēnešu patēriņam, par kurām nodoklis tiek maksāts saskaņā ar likumā noteikto – periodam sekojošā mēnesī.

Izvērtējot akcīzes nodokļa ieņēmumus pa **tabakas izstrādājumu veidiem** (skat. 1.pielikumu), pieaugums salīdzinājumā ar 2006.gada attiecīgo periodu vērojams praktiski visiem tabakas izstrādājumu veidiem. Akcīzes nodokļa ieņēmumu samazinājums par citu smēķējamo tabaku skaidrojams ar pērn muitas iestāžu veikto uzrēķinu vienam uzņēmumam, kā rezultātā budžetā tika ieskaitīti papildus 0,26 milj.

Tomēr vislielāko akcīzes nodokļa ieņēmumu daļu sastāda ieņēmumi par cigaretēm – 99,3%, tāpēc jebkuras izmaiņas nodokļu likmēs vai cigarešu aprītes rādītājos viennozīmīgi būtiski ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus.

2. Tabakas izstrādājumu aprītē iesaistītie komersanti

2007.gada septembra beigās tiesības veikt komercdarbību ar tabakas izstrādājumiem Latvijā bija:

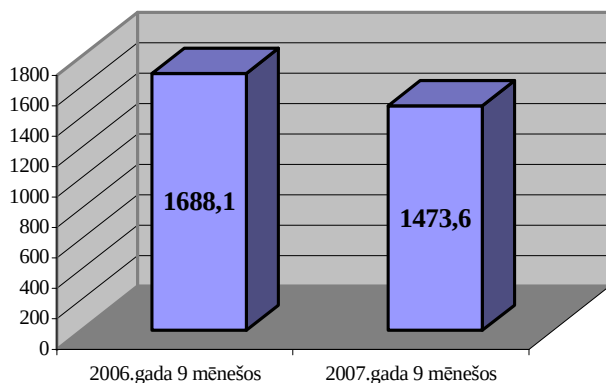
- 25 komersantiem, kuriem ir spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, kas ļauj tabakas izstrādājumus saņemt un glabāt, piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanu, tai skaitā 3 komersantiem ir atļautas tādas darbības ar tabakas izstrādājumiem kā ražošana, apstrāde, pārstrāde un fasēšana;
- vienam komersantam, kuram ir spēkā esoša licence apstiprināta tirgotāja darbībai, kas ļauj saņemt tabakas izstrādājumus atliktajā nodokļu režīmā no dalībvalsts un pēc akcīzes nodokļa nomaksāšanas, nodarboties ar akcīzes preču vairumtirdzniecību;
- 44 komersantiem, kuriem ir spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai;
- 4209 komersanti (10987 darbības vietas), kuriem ir licences tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecībai (pērn 4224 licences ar 11099 darbības vietām).

3. Tabakas izstrādājumu ražošana

Latvijā šobrīd ir trīs akcīzes preču noliktavu turētāji, kuriem ir atļauts veikt tabakas izstrādājumu ražošanu. Līdz šim valstī tiek ražotas tikai cigaretes.

Saražotais apjoms (milj. gab.)

3.attēls

2007.gada 9 mēnešos Latvijā kopumā saražoti **1473,6 milj. cigarešu**, kas ir par 13% mazāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā.

Salīdzinājumā ar 2006.gada vidējo mēneša rādītāju, ražošanas apjomi ir 1,5 reizes mazāki, jo sakarā ar ikgadējo akcīzes nodokļa palielinājumu cigaretēm 2007.gada sākumā mazumtirdzniecībā lielākoties tika realizētas cigaretes, kuras atradās uzkrājumos tirdzniecības vietās no

pērnā gada nogales.

Ražotāju tirdzniecības politika šobrīd ir ciešā veidā saistīta ar valstī realizēto nodokļu likmes paaugstināšanas plānu, kura ietvaros līdz šī gada 1.jūlijam nebija paredzēts veikt īpašas inventarizācijas nodokļa likmju izmaiņu gadījumos akcīzes nodokļa pārrēķina veikšanai. Tā rezultātā pirms nodokļa likmes palielināšanas periodā brīvā apgrozījumā, samaksājot iespējami zemāko nodokļa likmi, tiek izlaistas cigaretes vairāku mēnešu patēriņam.

2007.gada 9 mēnešos no Latvijas tika izvesti **1057,1 milj.** saražoto cigarešu, kas sastāda 72% no visa šajā periodā Latvijā saražoto cigarešu apjoma. Izvesto cigarešu apjoms salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgā perioda rādītāju ir samazinājies par 7%. No izvestā apjoma 81% tika nosūtīti uz ES dalībvalstīm, bet pārējās eksportētas uz trešajām valstīm.

Visvairāk cigarešu izvests uz Dāniju – 40% no visa apjoma, tai seko Izraēla un Čehija ar attiecīgi 15% un 12%. Populārākā izvesto cigarešu marka ir „Corner” ar trešo daļu no visa Latvijas izvesto cigarešu apjoma.

4. Tabakas izstrādājumu ieviešana un imports

2007.gada septembra beigās Latvijā 25 komersantiem bija spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavu turētāju darbībai un vienam komersantam licence apstiprināta tirgotāja darbībai. Šī gada 9 mēnešos ievestos/importētos tabakas izstrādājumus brīvā apgrozījumā patēriņam izlaida 18 komersanti.

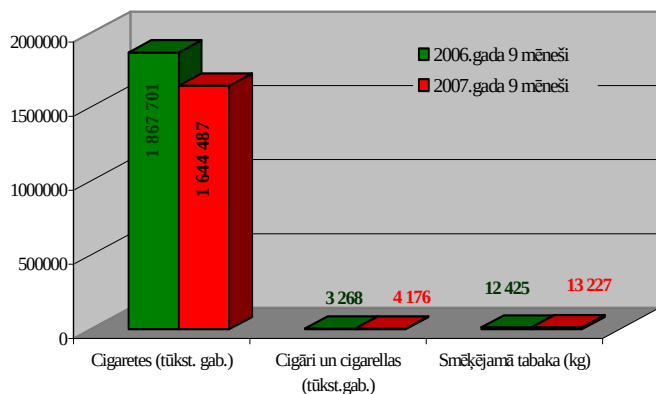
Informācija par komersantiem, kuri veic komercdarbību muitas zonā, apgādājot kuģus, lidmašīnas, kā arī veic darbību kā beznodokļu veikali, kopējos apjomos netiek iekļauta, jo to darbība neietekmē iekšzemes tirgus situāciju.

2007.gada 9 mēnešos akcīzes preču noliktavās Latvijā ievesti **4609,9 milj.** cigarešu, **4092 tūkst.** cigāru un cigarillu, kā arī **9963 kg** smēķējamās tabakas.

No akcīzes preču noliktavām uz citām valstīm šajā periodā tika izvesti 2766,7 milj. cigarešu, savukārt brīvam apgrozījumam patēriņam Latvijā izlaisti 1644,5 milj. ievesto/importēto cigarešu, 4176 tūkst. cigāru un cigarillu, kā arī 13227 kg smēķējamās tabakas.

3.attēls

Ievestā/importētā produkcija, kas laista brīvā apgrozījumā (patēriņam)

Brīvam apgrozījumam izlaisto cigarešu apjoms **2007.gada 9 mēnešos** ir par 12% mazāks nekā pērnā gada attiecīgā perioda rādītājs, un sakarā ar pērnā gada beigās izveidotajiem lielajiem cigarešu uzkrājumiem tirdzniecības vietās, arī nepilnas 2 reizes mazāks kā 2006.gada vidējais rādītājs (342,2 milj.cigarešu mēnesī).

Ievesto/importēto cigāru un cigarillu apjomi, kas laisti brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā,

2007.gada 3 ceturkšņos salīdzinājumā ar 2006.gada attiecīgo periodu ir pieauguši par 28%, bet smēķējamās tabakas apjomi par 6%.

5. Kopējā tabakas izstrādājumu realizācija Latvijā

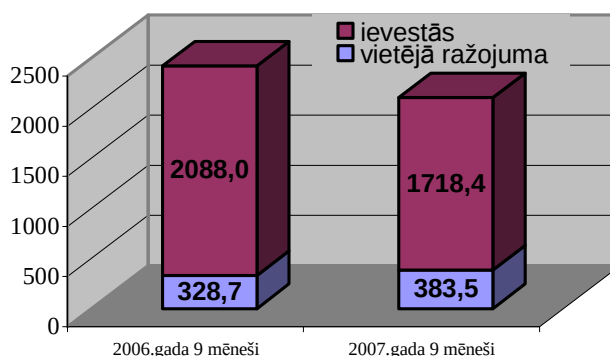
Par kopējo tabakas izstrādājumu realizāciju valstī šajā pārskatā tiek uzskatīta tabakas izstrādājumu ražotāju un ievestās no ES dalībvalstīm un importētās no trešajām valstīm produkcijas novirzīšana izplatīšanai patēriņam Latvijā.

4.attēls

Kopējā cigarešu realizācija (tūkst. gab.) Latvijā

2007.gada 9 mēnešos kopumā Latvijā realizēti jeb izlaisti brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā **2101,8 milj. cigarešu**, kas ir par 13% mazāk kā 2006.gada attiecīgajā periodā. Pie tam, Latvijā ražoto cigarešu īpatsvars satāda tikai 18% no visa apjoma.

Vienlaikus 2007.gada 9 mēnešos Latvijā realizēti **4232 tūkst.gab.** cigāru un cigarillu, kā arī **13730 kg** smēķējamās tabakas.

Jāatzīmē, ka kopumā brīvā apgrozījumā izlaisto cigarešu apjomi neatspoguļo reālo tabakas izstrādājumu patēriņu Latvijā, jo pēdējos gados cigarešu aprīte Latvijas tirgū tiek veidota, ņemot vērā valstī realizēto akcīzes nodokļa politiku, kad katru gadu līdz 2009.gadam pakāpeniski tiek palielināts cigaretēm piemērojamais akcīzes nodoklis.

Parasti visprecīzāk tirgus attīstības tendences raksturo tabakas izstrādājumu **patēriņš** valstī, tas ir daudzums, kas **novirzīts realizācijai mazumtirdzniecības tīklā** - 2007.gada 9 mēnešos mazumtirdzniecībai novirzīti 3962,4 milj. cigarešu, kas ir **par 9% vairāk** kā 2006.gada attiecīgajā periodā. Patērētāju vidū populārākās ir

"Marlboro", "L&M" un "Main" markas cigaretes. Pārējo cigarešu realizācijas apjomus, kā arī lielākos tabakas izstrādājumu ražotājus un importētājus skatīt 3.pielikumā.

Arī 2006.gadā bija vērojams cigarešu patēriņa kāpums par 9% salīdzinājumā ar 2005.gadu. Tā kā šogad cigarešu patēriņa pieauguma tempi nav mazinājušies, tas liecina, ka akcīzes nodokļa likmju pakāpeniskais palielinājuma plāns (kas pastāvīgi ceļ arī cigarešu cenas) līdz šim brīdim veiksmīgi pildījis savu funkciju – paaugstina nodokļa ieņēmumus budžetā, taču nepalielina nelegālo tirgus daļu.

Jāatzīmē, ka akcīzes nodokļa piemērošanai ir arī cita funkcija – veselībai un apkārtējai videi kaitīgu vielu un produktu patēriņa samazināšana. Tā kā šobrīd spēkā esošā akcīzes nodokļa likme cigaretēm vēl joprojām ir pati zemākā Eiropas Savienībā, un patēriņš turpina palielināties, tas liecina, ka turpmākie (iepriekš plānotie) akcīzes nodokļa likmes palielinājumi ir ļoti nepieciešami un paredzams, ka tie atstās vēl pozitīvāku ietekmi ne tikai uz valsts budžetu, bet arī uz tabakas izstrādājumu, kā veselībai kaitīgas vielas izplatību.

Šmite 7016877
Zarakovskis 7016880